

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 90. szám
1990. április 18., szerda

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Ultimátumot kapott Borsod

Dollármalőr Jugoszláviával – Moldávia is lép?
Litvánia olaja veszélyben? – Lovagavató Bicskén
Területi képviselőink

Az, hogy a Borsodi Ércelőkészítő Mű tegnap ultimátumszerű fölszólítást kapott a Tigáztól, aligha kíváncsokra első számú hírnek e fölbolydult világban, ha nem kellene attól tartanunk, hogy az összeállításunkban ismertetett módszer a jövőben mindennapivá válik amúgy is zilált hazai gazdaságunkban. És hogy ez miért lenne baj? Mert e teljesen rendezetlen gazdasági viszonyok közepette könnyen abszolút káoszra vezethet, ha a sorban állásban igazán vétkesek helyett a piti összegekkel adós és gazdaságunknak fontos vállalatok kénytelenek esetleg leállni, mert az adott – és merőben rendezetlen – helyzetben éppen rajtuk csattan az ostor.

Márpedig a káoszból alighanem elégünk van. A belsőből és külsőből egyaránt. Pedig az utóbbi napok hírei sem biztatóak. Eppen tegnap este telefonált egy elkészített olvasónk, hogy már a lapok sem tartják említésre méltónak a mostani jókora cukoráremelést, no meg lépéseket sürgetne a jugoszláviai kötelező dollárbeváltás ügyében is. És ebben alighanem valóban kormányzati kezdeményezésre van szükség, mert e jugoszláviai intézkedéseket éppen a feketézők játsszák majd ki a legkönnyebben. Ha pedig nem ellenük hozták e fölöttebb kétes korlátozó intézkedést, akkor igazán súlyos a helyzet. Természetesen más szempontokból.

Külföldi híreink közül csak annyit érdemes tán e helyt említeni, hogy Moldávia is mintha lépni készülne a függetlenség irányába, míg Litvániában az energiaellátás körül feszül tovább az amúgy is feszült helyzet.

Szavay István

Veszélyben a borsodi kohászat

Kedden reggel telefaxon értesítették a Borsodi Kohászati Üzemeket ércszugorítvány-alapanyaggal ellátó Borsodi Ércelőkészítő Művet a Tiszántúli Gazdálkodási és Szerelő Vállalattól, hogy amennyiben délig nem rendezik 3 millió forintos, pillanatnyilag fennálló tartozásukat, úgy korlátozzák a földgázszolgáltatást, illetve gázt csak többszörös felárral hajlandók adni a Miskolc határában levő üzemnek.

Tóth Lajos, a Borsodi Ércelőkészítő Mű vezérigazgatója az MTI tudósítójának adott nyilatkozatában inkompletnak, a szolgáltató vállalat zsarolásának nevezte az ultimátumot, mert ezzel veszélybe kerül a diósgyőri és az ózdi kohók ellátása, illetve a Dimag Rt. és az Ózdi Kohászati Üzemek

termelőmunkája. Mint mondta, már a délelőtti órákban leállt a zsugorító, így a nevezett két nagyüzem a 3 millió forintos gázszámlája miatt nem kap zsugorítványt. E 3 millió forintos követelés szinte elenyésző nagyságrendű ahhoz képest, hogy a BEM évente átlagosan 80-100 millió forintos gázszámlákat fizet, illetve fizetett eddig mindig szinte napra pontosan a szolgáltató vállalatnak. Az elmúlt hetekben például, mintegy 25 millió forintos gázszámlát rendezett a BEM, így csupán néhány napos rendezetlen számlája van – mondta. A vezérigazgató szerint a szolgáltató vállalat monopolhelyzetével visszaélve kíván diktálni lényegében az egész borsodi vaskohászatnak.

Tegnap délelőtt 10 órakor a megyei tanács épületében átvették a mandátumukat azok a képviselők, akik a megyei pártlistákon szereztek mandátumot. Csongrád megyéből az MDF három, az SZDSZ és a kisgazdapárt egy-egy képviselői helyhez jutott. Képünkön, balról jobbra: Póda Jenő (MDF)

szegedi programozó matematikus, Pintér István (FKGP) csongrádi magángazdálkodó, Tamás Gáspár Miklós (SZDSZ) filozófus dr. Grezsa Ferenc (MDF) hőmezővásárhelyi orvos és Kószó Ferenc (MDF), amint épp a hozzájuk intézett szótartat hallgatják.

Moldávia is lép?

Közös nyilatkozat elfogadásával értek véget hétfőn Moldávia fővárosában a kerekasztal-tárgyalások, amelyek a köztársaság 20 társadalmi szervezete és mozgalma vett részt, köztük a Moldáviai Kommunista Párt is.

A több napig tartó tanácskozás résztvevői leszögezték, hogy érvényesíteni kell a moldáviai nép jogát az önrendelkezésre, ami a teljes politikai és gazdasági szuverenitás kivívására való törekvésben fejeződik ki.

A nyilatkozat értelmében Moldáviában törvényekkel is meg kell erősíteni a több-

pártrendszer elvét, ugyanakkor nem engedélyezhető olyan pártok és mozgalmak működése, amelyek erőszakot hirdetnek vagy alkalmaznak, nemzetiségi gyűlölködést szítanak, valamely társadalmi csoport diktatúrájára törnek, illetve tagadják Moldávia jogát a területi egységre és szuverenitásra.

A közös nyilatkozat aláírói felszólították a köztársaság valamennyi lakosát, hogy tartózkodjon a nem engedélyezett gyűléseken és tüntetéseken való részvételtől.

Osztrák kapcsolat

Tudományos báziskönyvtár Szegeden

Az osztrák külügyminisztérium kulturális-tudományos bázist kíván létrehozni

néhány európai országban, amelynek keretében kiemelten támogatják ezen országok egy-egy egyetemét. Magyarországon választásuk a szegedi József Attila Tudományegyetemre esett; e kapcsolat első, kiemelkedő eseménye tegnap történt, amikor frau Gertrude Kothanek, a budapesti Osztrák Kulturális Intézet igazgatója és dr. Wolfgang Kraus, a bécsi Osztrák Irodalmi Társaság elnöke tett látogatást a JATE-n. A délelőtti órákban jelképesen megnyitották az egyetem központi könyvtárában az osztrák báziskönyvtárát, átadva ajándékukat az egyetem oktatást és kutatást elősegítő, értékes könyvek egy részét. A tervek szerint az elkövetkezendő két év alatt hozzájárulnak a báziskönyvtárhoz, melynek az egyetem központi könyvtára külön helyiséget biztosít, s amellyel egyesítik majd az egyetemi könyvtár és a JATE német tanszéke könyvtárának e témájú könyvvállományát.

(márok)

(Folytatás a 2. oldalon.)

Tamás Gáspár Miklós:
„Sosem voltam az RKP tagja...”

Egy régi ellenzéki az új ellenzékiiségről

— Tamás Gáspár Miklós ismert ellenzéki politikus, néhány hónapig országgyűlési képviselője volt a budapesti V. kerületnek. Választókerületében március 25-én a legtöbb szavazatot kapta, az áprilisi második fordulóban mégis alul maradt az MDF jelöltjével szemben. Minek tulajdonítja vereségét?

— Elsősorban annak, hogy a Magyar Demokrata Fórum erős párt, sikerült magához vonzania azokat a szavazókat, akiket nekünk, a szabad demokratáknak nem. Esetemben a választás eredményét negatívan befolyásolta az ellenem irányuló gátlástalan rágalomhadjárat.

— Az új választójogi törvény lehetővé teszi, hogy a pártok vezető személyiségeiket — ha az egyéni választókerületekben vereséget szenvedtek — a területi vagy országos listán bejuttassák a Parlamentbe. Ön vezette az SZDSZ Csongrád megyei listáját. Miért épp itt indult a választásokon?

— Még a demokratikus ellenzék tagjaként, mikor „politikai fölforgató munkával” foglalatostkodtam, tartottam itt előadásokat, voltak kapcsolataim itteni értelmiségi körökkel. Magyarországon ez a hozzám legközelebb álló vidéki város.

— Az ön álláspontja szerint a „listás képviselő” mennyiben köteles megjelennie a Parlamentben a megyei választópolgárok érdekeit?

— Csongrád megyében nincs olyan választókerület, ahonnan SZDSZ-es képviselő került volna a Parlamentbe. Ezért rám — Rózsa Edit-tel egyetemben — a területi képviselőknek feladata: ismertetni a szükséges, személyes befolyásomat latba vetve, vagy pártom parlamenti csoportjának segítségét igénybe véve a megyei ügyek megoldásában közreműködni.

— Ön filozófus. Hosszú távon hogyan tudja összeegyeztetni elméleti és képviselői tevékenységét?

— A magyarországi forradalmi változások következménye, hogy elméleti munkával foglalkozó kutatók politikai szerepet vállaltak. Ez a világ más országaiban nem tipikus. Komoly dilemmát számomra ez nem jelent, mert gyakorlati politikusként sem tennék olyat, ami elveimmel nincs összhangban.

— Ön ellenzéki politikus volt eddig s ez a szerep vár az SZDSZ képviselőire az új Parlamentben is...

— Ezután fog kiderülni, mit jelent az új demokráciában ellenzéki politikusnak lenni. A kormánypártok szövetségétől függ, hogy a Parlament intézményeiben milyen szerepet szánnak az ellenzéknek. Ha részt vehetünk a döntések előkészítésében, akkor konstruktív szerepet játszhatunk. Ha nem lesz módunk közreműködni a törvény-előkészítő munkában, a szavazás előtti kompromisszumok kialakításában, akkor ellenállásunk élesebb lesz. Az a véleményem, hogy csak őszre fogjuk tudni, milyen mértékű az SZDSZ-MDF szembenállás.

ben, akkor konstruktív szerepet játszhatunk. Ha nem lesz módunk közreműködni a törvény-előkészítő munkában, a szavazás előtti kompromisszumok kialakításában, akkor ellenállásunk élesebb lesz. Az a véleményem, hogy csak őszre fogjuk tudni, milyen mértékű az SZDSZ-MDF szembenállás.

— Szükségesnek tartaná-e az ellenzéki pártok szövetkezését?

— A kormánykoalícióhoz képest jelentéktelen az ellenzéken belüli kooperáció milyensége, mértéke. Az ellenzék pártjainak csak anyanyiban közeles érdekeik, hogy védjék pozícióikat és önállóságukat.

— A választási kampány legélesebb szakaszában, az első forduló után pártjával és személyével kapcsolatosan az MDF egyik szegedi országgyűlési képviselőjével készített interjúban olyan megjegyzések hangzottak el, amelyekre úgy gondolom, reagálnia kell. Mi a véleménye a következő kitételekről: „... az SZDSZ vezetői között volt MSZMP- és RKP-tagok is vannak”. Ez utóbbi megjegyzés nyilván önmegbecsülésként...

— Soha nem voltam tagja a Román Kommunista Pártnak. Az állítás hazug.

— „... az SZDSZ az ellenzék bolsevik típusú pártja...”

— Őszintén remélem, ezen a kijelentésen az MDF képviselőjével együtt fogunk majd nevetni a parlamenti klubban!

— Ezzel rátértünk a választások helyi sajátosságainak taglalására. Ön szerint mi az oka az itteni elsőpró MDF-es győzelemnek, s annak, hogy az SZDSZ országosan legsúlyosabb vereségét itt szenvedte? Megváltozik-e az SZDSZ helyi politikája a helyhatósági választások előtt?

— Az MDF Szegeden különösen erős szervezet, képviselőjelöltjei népszerű politikusok, ellenük nehéz volt küzdeni. A választási eredmények arányain lehetett volna valamit javítani. Az a benyomásom, a megyében több potenciális támogatója van az SZDSZ-nek, mint ahányan erre a pártra adták voksukat. A háttérben a kampány során elkövetett — elsősorban stílusbeli — hibáink vannak. A párt helyi képviselői nyilván módosították itteni politikájukat. Remélhetően a helyhatósági választásokon kiderül, hogy vannak olyan embereink, akik felelősséggel és hozzáértéssel nyúlnak az itteni problémákhoz, hajlandóak egy „szolgáló párt” funkcióját felvállalni, s ezáltal megújulni, megszilárdítani pozícióikat. Azt gondolom, hogy egy ilyen polgárosult megyében kell, hogy jó esélyei legyenek egy polgári liberális típusú pártnak.

Újszászi Ilona

Az új követ

Új nagykövet képviseli hazánkban a Szovjetuniót. Ivan Aboimov eddig külügyminiszter-helyettes volt. Mivel a Szovjetunióban a külügyminiszternek számtalan helyettese van, ezért még nem lehet tudni, hogy a kinevezés Aboimov mellékvágányra állítását jelenti-e, vagy a budapesti nagykövetségi poszt felértékelését. Az első jelentések nem közlik, Aboimov megtartja-e eddigi tiszttségét is. Ez a gyakorlat nem jelentene újdonságot, ismeretes, hogy például az afganisztáni csapatkivonás legkényesebb időszakában Teheránban Julij Voroncov vezette a szovjet képviselőket, de egyben megtartotta első külügyminiszter-helyettesi posztját is.

Aboimovról a jelentések kiemelik, hogy tudja a nyelvet, azaz az első olyan szovjet követ, aki beszél magyarul. Eudapestben azt a Borisz Sztukalint válna, aki inkább a régi garnitúrához számítható. Mérsékelt politikusnak ismertük, az utóbbi időben az ellenzéki szervezetekkel is kapcsolatot tartott, ám ünnepélyes alkal-

makkor rendre mellébe tűzte számtalan kitüntetését. Az ilyenfajta dekorációt a szovjet diplomataik ifjabb nemzedéke már szívesen mellőzi.

A híradás szerint az új követ régebben is dolgozott már fővárosunkban, s akkor tájékozott kapcsolatban állt ifjúsági nem hivatalos szervezetekkel, olyanokkal is, akiket az akkori magyar kormányzat disszidensnek minősített. Az utóbbi kitétel többet kitérve fogadták, mondván: abban az időben, amikor nálunk még disszidensek és nem hivatalos ifjúsági szervezetek voltak, egy szovjet diplomataknak aligha volt alkalma kapcsolatokat ápolni velük.

Mindenesetre, az ilyen közlések arra utalnak, hogy nagy szomszédunk az új magyar vezetéssel kiegyensúlyozott kapcsolatokra törekszik. Az új követnek remélhetőleg nemcsak nyelvi, de megértési nehézségei sem lesznek. S tán eljön az a nap is, melyen magyarul váltanak szót egy másik szovjet vezetővel, aki ugyan csak ért Petőfi nyelvén: Krjucskovval, az SZKP PB tagja, és a KGB elnöke.